

POKROVITELJ
53. VARAŽDINSKIH BAROKNIH VEČERI
/UNDER PATRONAGE OF:

Zoran Milanović
Predsjednik Republike Hrvatske
/President of the Republic of Croatia

FINANCIJSKU POTPORU OSIGURAVAJU
/FINANCIAL SUPPORT PROVIDED BY:

ZLATNI SPONZORI/GOLDEN SPONSORS:

PARTNERI FESTIVALA / FESTIVAL PARTNERS:

SREBRNI SPONZORI/SILVER SPONSORS:

BRONČANI SPONZORI/BRONZE SPONSORS:

OSTALI SPONZORI/OTHER SPONSORS:

BRANDOVI/BRANDS:

USTANOVE, INSTITUCIJE I AGENCIJE PARTNERI FESTIVALA/
INSTITUTIONS, CORPORATIONS AND AGENCIES PARTNERS OF THE FESTIVAL:

ORGANIZATORI I OSNIVAČI 53. VARAŽDINSKIH BAROKNIH VEČERI/
THE ORGANIZERS AND FOUNDERS OF THE 53rd VARAŽDIN BAROQUE EVENINGS:

Kontakt informacije/Contact information:
Konzertni ured Varaždin/Concert Agency Varaždin
A.Cesarca 1, 42000 Varaždin, Hrvatska, tel/fax: +385 42 212 907
e-mail: uprava@management.hr info@kuv.hr
ured/office: office@vbv.hr
www.vbv.hr

PRODAJA ULAZNICA/TICKET SALES: Konzertni ured Varaždin, A. Cesarca 1, Varaždin, +385 42 311 907, office@vbv.hr

53. varaždinske BAROKNE večeri

22.09. - 04.10.2023. VARAZDIN BAROQUE EVENINGS

ZEMIJA / COUNTRY PARTNER:
ŠVICARSKA

Ponedjeljak, 25. rujna 2023.

Dvorac Trakošćan, 21.00 sat

Noćni koncert uz svijeće

Alter Ego

Eleonora Bišćević, barokna flauta

Arianna Radaelli, čembalo

Program: Panteon

Arcangelo Corelli

Sonata u D-duru op.5 br.1
Grave-Allegro-Adagio-Grave-Allegro-Adagio
Allegro
Allegro
Adagio
Allegro

Francesco Maria Veracini

Sonata u e-molu op.1 br. 7
Fantasia: Largo-Allegro-Largo
Allemanda: Largo
Pastorale: Adagio
Giga: Allegro

Domenico Scarlatti

Sonata u G-duru, K 144
Cantabile

Arcangelo Corelli

Sonata u g-molu op.5 br.5
Adagio
Vivace
Adagio
Vivace
Giga: Allegro

Eleonora Bišćević

Improvizirani preludij za solo flautu

Luka Sorkočević

Sonata u A-duru
(Allegro)
(Adagio)
(Allegro)

Francesco Xaverio Geminiani

Sonata IV u D-duru (op. 1 br. 10)
Adagio
Allegro
Adagio
Allegro-Adagio
Presto

Riječ "Pantheon", sastavljena od pan, "svi", i theon, "bogovi", označava, u politeističkoj religiji, skupinu svih bogova i mitoloških likova te vjere odnosno naroda. U starom Rimu je ta riječ također označavala zgradu namijenjenu za molitvu i kult "svih bogova". U tom duhu se večerašnji program sastoji od raznih "bogova" rimskog baroka, to jest nekih od glavnih kompozitora aktivnih u Rimu, ili vezanih uz taj grad i tu školu, tokom 18. stoljeća.

Prvo ime koje svima pada na pamet, i u izvjesnom smislu utemeljitelj te rimske škole koja je kasnije dostigla ogromnu povijesnu važnost i vrijednost, je Arcangelo Corelli. Sa svojom zbirkom sonata za violinu, opus 5, prvi puta objavljenom 1700. godine, Corelli obilježava povijesni trenutak i početak nove ere: ta zbirka 12 sonata ima toliko uspjeha da se u idućim desetljećima pojavljuju razne transkripcije i adaptacije za druge instrumente i instrumentalne kombinacije. Među njima je i francusko izdanje iz tridesetih godina (čiji je autor nažalost ostao anonimn) koje se sastoji od prvih 6 sonata zbirke obrađenih (i prilagođenih) za flautu, i to eksplicitno poprečnu, to jest flûte traversière (jedno izdanje za blokflautu se već bilo pojavilo u Londonu koju godinu nakon originalnog izdanja za violinu). Iz navedene zbirke vam predstavljamo prvu sonatu u D duru i petu u g molu: dvije skladbe s vrlo različitim ugođajem, ali zajedničkim stilističkim elementima, kao na primjer kontrastom između sporih i po praksi bogato ornamentiranih adagia i živahnih i energičnih allegra.

Francesco Maria Veracini, iako nije osobno živio u Rimu, smatran je, budući da je bio izvanredni violinist, u izvjesnom smislu Corellijevim nasljednikom: isto tako nam je ostavio mnogobrojne sonate za violinu, obilježene virtuožnošću i visokom umjetničkom kvalitetom. Neke od tih sonata su lako izvedive na flauti, kao na primjer op. 1 broj 7 u e molu - po raširenoj praksi su se flautisti često "služili" repertoarom za violinu, koji je bio puno bogatiji i virtuozniji nego njihov vlastiti. Naime, većina talijanskog repertoara za flautu je u to doba bila namijenjena amaterima, to jest plemenitoj i bogatoj gospodi koja se u slobodno vrijeme bavila glazbom, znači iz "ljubavi" (amateur) prema toj umjetnosti, a ne profesionalno, tako da je njima i njihovom ne uvijek visokom tehničkom nivou bio i prilagođen. Često se u zbirkama za violinu 18. stoljeća mogu naći pojedine sonate za koje je već kompozitor predvidio (i naveo) moguću izvedbu i na flauti, ili sonate za koje se ta mogućnost jasno prepoznaje u aspektima kompozicije (raspon koji uopće ne silazi ili rijetko silazi ispod D4, nepostojanje dvoglasa i slično).

Ako su Corelli i Veracini bili glavna imena za violinu, Domenico Scarlatti je sigurno prvo ime koje se spominje vezano uz repertoar solo čembala. Sa svojih 555 sonata je Scarlatti uistinu stvorio novi i poseban, te vrlo prepoznatljiv stil, usmjeren prema klasicizmu i vrlo cijenjen od strane kasnijih generacija. Porijeklom iz Napulja, Scarlatti je proveo preko deset godina u Rimu, gdje je ubrzo postao poznat kao čembalist, dostignuvši veliki ugled među plemenitim obiteljima grada, i kao kompozitor, što se tiče i opere i repertoara za čembalo.

Luka Sorkočević, skladatelj porijeklom iz Dubrovnika i na talijanskom zvan Luca Sörgo, se isto tako iz rodnog grada preselio u Rim zbog studija glazbe. Smatran prvim hrvatskim skladateljem simfonija, prvenstveno je poznat zbog svog instrumentalnog repertoara, među kojem se nalazi i sonata u A duru koju sviramo, koja se po stilu već jasno udaljava od Corellijeve generacije i zadire u predklasicizam: elementi te nove estetike su na primjer organizacija skladbe u tri stavka i prisutnost mnogobrojnih malih detalja po takozvanom "galantnom" ukusu. Sonatu uvodimo improviziranim preludijem za solo flautu, u izvjesnom smislu u istom tom duhu stvaranja imaginarnog "mosta" između Hrvatske i Italije.

Kao zadnju točku izvodimo sonatu još jednog u svojem vremenu vrlo poznatog skladatelja: Francesca Geminianija. Porijeklom iz Toskane, Geminiani je pohađao lekcije glazbe i kod Alessandra Scarlattija (Domenicovog oca) i kod Corellija, od čijeg se stila međutim poprilično udaljio, prije nego što se skrasio u Londonu i postigao važnu karijeru (među ostalim prilično u suparništvu sa Veracinijem). Sonata op. 1 broj 10 je poseban slučaj mješavine violinističkog i flautističkog repertoara. Nakon što ju je Geminiani 1716. napisao za violinu, desetak godina kasnije sonata se pojavljuje u Londonskoj zbirci "Solos for a German flute", anonimno, obrađena za flautu (među ostalim je promijenjen tonalitet i nedostaju dva stavka u odnosu na drugo izdanje Geminianijevog dijela). U tom drugom izdanju (1739. godine) ne samo da se nalaze dva dodatna stavka (Adagio i Presto na kraju sonate) već se u tim i u preostalim staccima, dakle u cijeloj sonati, nalaze ornamentacije koje nisu bile prisutne u prvom izdanju: radi se o vrlo rijetkom primjeru takvih zapisanih ornamentacija, koje su pogotovo zanimljive u prvom stavku, jer su vrlo "ekstremne" u melodijskom i harmonijskom smislu (isto tako projicirane prema novom i modernijem ukusu kasnog baroka). U našoj izvedbi smo dakle kombinirale različita izdanja, svirajući iz obrade za flautu (u D duru umjesto u E duru), ali s dodanim završnim staccima i ornamentacijama iz izdanja 1739. godine.

Eleonora Bišćević

Duo Alter Ego nastao je susretom dviju glazbenica, obiju porijeklom iz Milana, u Baselu tijekom studija na Schola Cantorum Basiliensis. U toj je instituciji ansambl dobio važne poticaje nastavnika, kao što su Marc Hantaï, Francesco Corti, Jörg-Andreas Bötticher, Katharina Arfken i Kathrin Bopp. Aktivan od 2019. godine duo se prvenstveno posvećuje izvodenju talijanske i njemačke glazbe iz razdoblja baroka. Važan element rada ansambla je otkrivanje i izvodenje zaboravljenih autora, posebice talijanskog repertoara za flautu (uz generalbas ili cembalo obbligato) 18. stoljeća. Uz to se Alter Ego intenzivno bavi obradama, i povijesnim i vlastitim, repertoara drugih instrumenata. Godine 2022. duo je snimio svoj prvi CD s Corellijevim sonatama op. 5 br. 1-6 u njihovom povijesnom aranžmanu za baroknu flautu - rad je bio izabran na natječaju izdavačke kuće Da Vinci Publishing, a CD će biti objavljen kasnije tijekom 2023. godine. Ove je godine ansambl bio nominiran i za Artist-in-Residence dvorca Schloss Weißenbrunn u Njemačkoj. Alter Ego održava koncerte širom Europe te je već nastupao na renomiranim festivalima, kao što su Festival Oude Muziek u Utrechtu (Nizozemska), Urbino Musica Antica (Italija) i Swiss Foundation for Young Musicians (Švicarska).

Eleonora Bišćević (Monza, 1994.) je nakon uspješno završenog studija blok flaute i povijesne poprečne flaute na milanskom Konzervatoriju, nastavila obrazovanje na Schola Cantorum Basiliensis u Baselu diplomirajući povijesnu poprečnu flautu (2019.) u klasi Marca Hantaïa te nakon toga (2021.) i povijesnu improvizaciju (specijalizirani master) u klasi Dirka Börnera i Markusa Schwenkreisa. Tijekom cijelog studija je kao drugi instrument pohađala i nastavu orgulja u klasi Tobiasa Lindnera. Za vrijeme studija i nakon njega pohađala je predavanja i seminare brojnih glazbenika, među kojima su Barthold Kuijken, Marcello Gatti, Manuel Granatiero, Linde Brunmayr-Tutz za flautu, Wolfgang Zerer i Luca Guglielmi za orgulje te Rudolf Lutz za povijesnu improvizaciju. Aktivna je diljem cijele Europe kao solistica, komorna i orkestralna glazbenica surađujući s mnogim ansamblima, među kojima su Le Concert des Nations (Jordi Savall), Gli Incogniti (Amandine Beyer), Le Parlement de Musique (Martin Gester), Il Pomo d'Oro, i Hrvatski barokni ansambl (HRBA), a za vrijeme studija također je bila član European Union Baroque Orchestra (EUBO). Snimala je za izdavačke kuće Harmonia Mundi, Alia Vox i Whales Records. Dobitnica je nagrade Bärenreiter-Urtext-Preis na međunarodnom solističkom natjecanju Telemann-Wettbewerb u Magdeburgu (Njemačka) za 2021. Godine 2018. osnovala je ansambl Girandola Quartett s kojim se posvećuje rijetko izvodenim kvartetima s flautom iz razdoblja klasicizma i predromantizma, na povijesnim instrumentima. Godine 2019. osnovala je duo Alter Ego s čembalisticom Ariannom Radaelli, s kojim izvodi uglavnom talijanski i njemački repertoar za flautu i čembalo 18. stoljeća. Posebno je aktivna na polju improvizacije, prvenstveno u ranoj glazbi, ali i u crossover žanrovima. Redovito je uključuje u svoje koncerte te drži seminare na temu povijesne improvizacije. Bavi se i kompozicijom: više njenih djela već je izvedeno u Italiji i Švicarskoj. Od 2021. godine glavna je orguljašica u crkvi St. Jakob u Baselu.

Milanska čembalistica i pijanistica **Arianna Radaelli** diplomirala je klavir na milanskom Konzervatoriju u klasi Silvije Rumi, a magistrirala kod Paola Bordonija. Nakon završene klasične gimnazije magistrirala je čembalo i povijesne instrumente s tipkama na Konzervatoriju u Comu u klasi Giovannija Tognija. Zatim je nastavila studij na Schola Cantorum Basiliensis gdje je magistrirala na koncertnom i pedagoškom smjeru u klasi Francesca Cortija i Andrea Marcona. Pohađala je predavanja i seminare čembala, fortepiana, orgulja i improvizacije kod brojnih glazbenika, među kojima su E. Fadini, B. Cuiller, S. Sempé, B. Martin, E. Baiano, C. Rousset, J. A. Bötticher, D. Börner, L. F. Tagliavini, G. Tabacco, O. Baumont. Nakon završenog studija intenzivno se posvećuje glazbenoj pedagogiji: od 2021. do 2023. godine predavala je generalbas i radila kao korepetitor na Institutu za ranu glazbu Sveučilišta Mozarteum u Salzburgu. Od siječnja 2023. predaje čembalo i generalbas na Državnoj visokoj školi za glazbu i scensku umjetnost u Stuttgartu. U ljetu 2023. također je predavala generalbas na ljetnom seminaru rane glazbe u Urbinu (FIMA, Italija). Pobjednica je više solističkih i komornih natjecanja, među kojima su XIX. natjecanje komorne glazbe Biagio Marini i XIX. međunarodno natjecanje čembala Paola Bernardi u Bologni. Svirala je pod vodstvom dirigenata kao što su Jordi Savall, Václav Luks, Alfredo Bernardini, Andrea Marcon i Luca Quintavalle. Također je bila glazbeni asistent u stvaranju baroknih opera na Međunarodnom festivalu u Göttingenu i Festivalu rane glazbe u Innsbrucku, nastupala kao solistica na čembalu i fortepianu te kao članica ansambala i orkestara na brojnim festivalima, među kojima su Freunde Alter Musik Basel Styriarte Festival, Urbino Musica Antica, Actus Humanus Gdansk, FEMUBA. Suosnivačica je dua Alter Ego te surađuje s ansamblima kao što su Abchordis Ensemble, Anima&Corpo Ensemble, Ensemble Zefiro, Bachakademie Stuttgart, Café Zimmermann.

